

האם לשתלים קצרים שיעורי הישרדות דומים לאלו של שתלים סטנדרטיים בכתר אחורי יחיד?

המיקום של שתלים סטנדרטיים באזורים מסוימים עשוי להיות מוגבל בשל גובה נמוך של העצם. באזור האחורי של הלסת התחתונה, גובה העצם הוא מצומצם עקב ספיגה הנגרמת על ידי אובדן שיניים, וכתוצאה מכך נוצרת קרבה של התעלה המנדיבולרית ביחס לפסגת העצם האלוואולרית. ישנן כמה אופציות המאפשרות שימוש בשתלים סטנדרטיים כאשר מצב זה קורה, כגון רגנרציה מודרכת של עצם, שתלי עצם חיפוניים (onlay) או פנימיים (inlay), יצירת עצמות תוך הפר (distraction osteogenesis) והזזת העצב. לדברי מחברי המאמר, לגרפטים אוטוגניים, או טכניקת הסנדוויץ' ורגנרציה מודרכת של העצם עם ממברנות יש שיעור הצלחה טוב. עם זאת, יש לשיטות אלו כמה חסרונות: תחלואה באתר התורם כאשר נעשה שימוש בעצם אוטוגנית, הארכת זמן הטיפול ועלות גבוהה, נוסף לאובדן מסוים של גובה גרפט העצם העלול להתרחש. כאשר מתרחש אובדן שן באזור האחורי של הלסת העליונה, ספיגת הרכס השירי הינו אחת האינדיקציות לשימוש את גובה העצם לשם שיקום עם שתלים סטנדרטיים. אוגמנטציה של הסינוס המקסילרי היא טכניקה פופולרית הנמצאת בשימוש נרחב על מנת להעלות את גובה העצם בעבור מיקום שתל באזור האחורי. הליך זה מוביל לתוצאות מעולות, ולאורך השנים הוצגו כמה שינויים כדי למזער את התחלואה ולשפר את ההצלחה של טכניקה זו. אי לכך, גובה נמוך של הרכס השירי הינו אחת האינדיקציות לשימוש האלטרנטיבי בשתלים קצרים בחלק האחורי של לסתות מחוסרות שיניים. השימוש בשתלים קצרים הוצג כאפשרות צפויה לשיקום אחורי משום שהיא מפחיתה את מספר הניתוחים ואת זמן הטיפול ועלותו, לצד הפחתת הסיבוכים והתחלואה העלולה לנבוע מהליכי הניתוח. הן במקסילה והן במנדיבולה, הוכח כי לשתלים קצרים יש שיעורי הישרדות מעולים בהשוואה לשתלים סטנדרטיים המשמשים באזורים שטופלו באמצעות גרפט; השימוש השכיח ביותר בשתלים קצרים מתרחש במקרים הדורשים יותר משתל אחד, בשיקום מקוטע.

מטרה

המחקר הנוכחי נועד להעריך אם לשתלים קצרים (≥ 8 מ"מ) יש שיעורי הצלחה דומים לשתלים סטנדרטיים כאשר נעשה שימוש בכתרים בודדים באזור האחורי. מטרה נוספת הייתה לדווח ולנתח את ממצאי המחקרים אודות אובדן העצם השולית, סיבוכים כירורגיים וכשלים פרוטטיים. החוקרים ביצעו חיפוש אלקטרוני במסדי הנתונים הבאים, PubMed, LILACS, Cochrane Library, Scopus, ו-Web Science of וחיפוש ידני על מנת לזהות את כל המחקרים האקראיים המבוקרים וניסויים קליניים מבוקרים אשר העריכו הן שתלים קצרים והן שתלים בעלי אורך רגיל כבסיס לכתרים בודדים באזור האחורי של הפה. מתוך 345 מאמרים שזוהו בעזרת החיפוש האלקטרוני והחיפוש הידני, נבחרו ארבעה מחקרים (שלושה מחקרים אקראיים מבוקרים וניסוי קליני אחד), אשר ענו על הקריטריונים להיות חלק מהסקירה. בעקבות מטה אנליזה בעבור שיעור ההישרדות, לא נמצא הבדל משמעותי בין שתלים קצרים וסטנדרטיים כפי שהופיע בשלושה מחקרים אקראיים מבוקרים עם מעקב של שנה אחת. האובדן הממוצע של העצם השולית נע בין 0.1 מ"מ ל-0.54 מ"מ. רק במחקר אחד דווח על נוכחות של כשלים פרוטטיים וסיבוכים.

מסקנות מחברי המאמר הן, כי שיעור ההישרדות של שתלים קצרים היה דומה לאלה הסטנדרטיים במקרים של כתרים בודדים בחלק האחורי של הפה בתקופת

מעקב של שנה אחת. השתלים הקצרים אף הציגו סיבוכים נמוכים בשלבי הניתוח, בכישלונות של התותבות ובאובדן העצם השולית, והם מהווים טיפול עם תוצאות צפויות לשיקום לאחר אובדן שן בודדת באזור האחורי של הפה.

Tolentino da Rosa de Souza P, Binhame Albini Martini M, Reis Azevedo-Alanis L. Do short implants have similar survival rates compared to standard implants in posterior single crown? A systematic review and meta-analysis. Clin Implant Dent Relat Res 20: 890-901, 2018